

SPIS TREŚCI

WSTĘP — Ryszard Kołodziejczyk	5
--	---

ROZDZIAŁ 1

KSZTAŁTOWANIE SIĘ KAPITALIZMU NA ZIEMIACH POLSKICH — Ryszard Kołodziejczyk	9
Bilans przemian społeczno-gospodarczych na schyłku XVIII w.	11
Sejm Wielki i uchwalenie Konstytucji 3 Maja. Powstanie Kościuszkowskie	18
Po trzecim rozbiore	20
Przemiany społeczno-ustrojowe w Księstwie Warszawskim	23
U źródeł powstania gospodarki kapitalistycznej — akumulacja pierwotna na ziemiach polskich	25
Wywłaszczanie chłopów z ziemi	27
Działalność kapitału lichwiarskiego i kupieckiego	27
System podatkowy, administracja dochodów, dostawy państwowe	30
Kredyty państwowe i polityka handlowa	31
Kapitały obce	32
Uwłaszczenie chłopów	32
Zabór pruski	32
Galicja i Śląsk Cieszyński	35
Królestwo Polskie	37
Rozwój przemysłu	42
Śląsk	43
Wielkopolska i Pomorze	46
Galicja i Śląsk Cieszyński	47
Królestwo Polskie i okręg białostocki	49
Rozwój komunikacji	54

ROZDZIAŁ 2

UFORMOWANIE SIĘ STRUKTURY KLASOWEJ SPOŁECZEŃSTWA POLSKIEGO W XIX W. — Ryszard Kołodziejczyk, Stanisław Michalkiewicz, Kazimierz Wajda	57
Przemiany demograficzne	57
Rozwój miast	59
Zabór pruski	59
Galicja i Śląsk Cieszyński	61
Królestwo Polskie	62
Uformowanie się burżuazji i powstanie inteligencji	64

Burżuazja	64
Inteligencja	73
Stosunki polityczne na ziemiach polskich po upadku powstania styczniowego	75
Polityka klas posiadających	77
Pozytywizm i praca organiczna	79
Rozwój klasy robotniczej w trzech zaborach	84
Królestwo Polskie	84
Liczebność, struktura i rozmieszczenie terytorialne klasy robotniczej	84
Warunki życia robotników i ich rodzin	89
Okręg białostocki	93
Śląsk	95
Liczebność i struktura klasy robotniczej	95
Położenie klasy robotniczej	99
Wielkopolska i Pomorze	106
Liczebność i struktura klasy robotniczej	106
Warunki życia i pracy klasy robotniczej	109
Galicja	114
Liczebność, struktura i rozmieszczenie klasy robotniczej	114
Położenie klasy robotniczej	117
Śląsk Cieszyński	119

ROZDZIAŁ 3

NARODZINY SOCJALIZMU NAUKOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO

RUCHU ROBOTNICZEGO — Irena Koberdowa	121
Społeczne skutki przewrotu przemysłowego w krajach europejskich	121
Charakter i pierwsze formy walki klasowej proletariatu	122
Ruch czartystów	124
Socjalizm i komunizm utopijny	125
Pojawienie się internacjonalizmu proletariackiego	129
Narodziny socjalizmu naukowego	130
Manifest komunistyczny	132
Włosna Ludów	134
Międzynarodowe Stowarzyszenie Robotników 1864—1876	138
Komuna Paryska	146
Uogólnienie doświadczeń Komuny Paryskiej	150
Rozwiązanie I Międzynarodówki	151
Rozwój ruchu robotniczego do powstania II Międzynarodówki (1889)	154

ROZDZIAŁ 4

POCZĄTKI POLSKIEJ MYŚLI SOCJALISTYCZNEJ. UDZIAŁ PO-LAKÓW W MIĘDZYNARODOWYCH ORGANIZACJACH ROBOTNI-CZYCH — Irena Koberdowa	161
Komunistyczna utopia Wojciecha Gutkowskiego	161

Powstanie listopadowe	163
Ludwik Królikowski	164
Jan Czyński	165
Luź Polski	166
Ksiądz Piotr Ściegienny	170
Edward Dembowski	172
Powstanie krakowskie 1846 r.	176
Pierwsze kontakty Polaków z Marksem i Engelsem	178
Wiosna Ludów 1848—1849	181
Lewica Wielkiej Emigracji po Wiośnie Ludów	187
Powstanie styczniowe 1863 r.	192
Polacy w I Międzynarodówce	198
Polacy w Komunie Paryskiej	206
Emigracja polska po 1871 r.	208
Znaczenie epoki powstań dla uformowania się zorganizowanego ruchu robotniczego	213

ROZDZIAŁ 5

POCZĄTKI RUCHU ROBOTNICZEGO NA ZIEMIACH POLSKICH — Józef Buszko, Ryszard Kołodziejczyk, Stanisław Michalkiewicz	215
Początki świadomości proletariatu i pierwsze formy walk klasowych	215
Walki klasowe i początki ruchu robotniczego w zaborze pruskim i na Śląsku	221
Powstanie tkaczy śląskich w 1844 r.	221
W dobie Wiosny Ludów	222
Nasilenie ruchu strajkowego w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych	224
Dalszy rozwój ruchu strajkowego	226
Strajki i ruch socjalistyczny w okresie Kulturkampfu	229
Szukanie nowych dróg	233
Początki aktywności społecznej i ruchu politycznego proletariatu w zaborze austriackim	237
„Gwiazda” i „Rękodzielnik”	237
Kwestia robotnicza w dobie wydarzeń lat 1870—1871	241
„Czcionka”. Sytuacja w ruchu robotniczym po 1871 r.	243
Bolesław Limanowski i Ludwik Waryński — walka o zespolenie ruchu robotniczego z socjalizmem	247
Działalność literacka i agitacyjna Limanowskiego	247
Lwowski proces socjalistów	248
Działalność agitacyjna po procesie. Kontakty z działaczami z Kongresówki	249
„Praca” lwowska. Wydalenie Limanowskiego z kraju	250
Ludwik Waryński w Galicji	252
Konspiracja i proces krakowski	253
Początki ruchu socjalistycznego w zaborze rosyjskim	262
Czynniki inspirujące ruch socjalistyczny	262
Udział Polaków w pierwszych kółkach socjalistycznych na terenie Rosji	264
Przyjazd Ludwika Waryńskiego do Warszawy	267
„Kasy Oporu” i kółka rewolucyjne	269
Działalność propagandowo-wydawnicza — pierwsze programy	273

Akcja represyjna wobec warszawskiej organizacji rewolucyjnej	279
Organizacja warszawska pod kierownictwem Ludwika Dziańskiego	280
Ostatnia faza działalności kółek socjalistycznych. Kontakty z rosyjskim ruchem rewolucyjnym	282
Losy uwięzionych socjalistów	285
Placówki socjalistyczne w Genewie	287

ROZDZIAŁ 6

POWSTANIE I DZIAŁALNOŚĆ SOCJALNO-REWOLUCYJNEJ PARTII PROLETARIAT — Jerzy Myśliński	296
Przesłanki formowania się pierwszej polskiej partii robotniczej	296
Powrót Waryńskiego do kraju	299
Program Proletariatu z sierpnia—września 1882 r.	301
Budowa i rozwój partii	303
Zjazd wileński i rozłam w partii	304
Rozwój działalności partii w 1883 r.	308
Proletariat po aresztowaniu Waryńskiego	311
Umowa z Narodną Wolą	314
Działalność Proletariatu pod kierownictwem Kunickiego	319
Proletariat na Litwie i Ukrainie	321
Schyłkowy okres działania partii	322
Proces 29 proletariateczników	324
Ostatnie miesiące	329
Sytuacja na emigracji	331
Działalność wydawnicza Proletariatu	339
Skład, struktura społeczno-zawodowa członków i aktyw partii	342
Miejsce Proletariatu w historii polskiego ruchu robotniczego	347

ROZDZIAŁ 7

RUCH ROBOTNICZY W ZABORZE PRUSKIM I AUSTRIACKIM W LATACH OSIEMDZIESIĄTYCH. KRÓLESTWO POLSKIE PO UPADKU PROLETARIATU — Józef Buszko, Stanisław Michalkiewicz, Jerzy Myśliński	351
Zabór pruski w latach 1881—1889	351
Ogólna charakterystyka drugiego etapu działania ustawy antysocjalistycznej	315
Agitatorzy z Genewy	352
Agitacja proletariateczników w latach 1882—1884	356
Pod wpływami ośrodka berlińskiego, genewskiego i paryskiego	360
Śląsk	366
Na drodze do masowego ruchu robotniczego	368
Na rozdrożu między działalnością legalną a nielegalną w Galicji (1884—1888)	370
Agitacja w „klubach”	370
Pierwsze programy	374
Próby założenia partii. Agitacja legalna i nielegalna	375
Powrót do konspiracji	378

Spory ideologiczne	381
Sytuacja w ruchu robotniczym na Śląsku Cieszyńskim	384
W Królestwie Polskim po upadku Proletariatu	385
Sytuacja w ruchu robotniczym	385
Poczynania emigracji socjalistycznej	387
Rozwój ruchu w kraju	388
Początki działalności II Proletariatu — kształtowanie się programu i taktyki	389
Myśl socjalistyczna na emigracji	393
Gmina Narodowo-Socjalistyczna i „Pobudka”	395
Delegacja polska na międzynarodowym kongresie socjalistycznym w 1889 r.	396
ZAKOŃCZENIE — Jerzy Myśliński	399
INDEKS NAZWISK	403